

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Autorka BP: **Vendula Matoušková**

Termín SZZ: květen 2015

Název BP: Vzdělávání dětí s odlišným mateřským jazykem v prostředí mateřské školy

Datum posudku: 15. 4. 2015

Vedoucího práce	Oponentský
Posuzovatel: Mgr. Marie Rychlíková	Posuzovatel: Mgr. Barbora Loudová Stralczyňská

A. Požadované náležitosti bakalářské práce:

Legenda: ztučněný text v příslušném poli vyjadřuje hodnocení posuzovatelem.

	A	B	C	N
1. Cíl	Formulace obsahově funkční, formulačně zřetelná.	Drobné nedostatky v obsahové a/nebo funkční formulaci.	Nefunkční formulace formálně (např. příliš obecná) i obsahově.	Chybí.
2. Závěr	Shrnuje práci jako celek, přesahuje obsah BP v jeho hlubší reflexi a hodnocení, reaguje na cíle, obsahuje argumentované stanovisko autora.	Mezi A a C	Popisuje obsah, neobsahuje širší reflexi problému, nehodnotí nebo neobsahuje stanovisko autora, neváže se k cíli.	Chybí.
3. Odkazy a citace	Vše dokumentováno, zřejmé oddělení převzatého a vlastního.	Drobné nedostatky	Chybějící odkazy, nepřesné, nesprávně uváděné infor. zdroje v textu, seznam liter. neodpovídá zpracováním platné citační normě.	Nevyhovuje.
4. Formální náležitosti (anotace, klíčová slova, angl. název, rozsah)	Anotace, klíčová slova, angl. název jsou v pořádku a přítomny.	Neúplné	DOPLNIT při obhajobě:	Rozsah práce je nižší než požadovaný minimální rozsah.
5. Jazyková úroveň	Vhodná větná stylistika a gramatická správnost.	Drobné nedostatky ve stylistice a/nebo gramatice.	Výraznější nedostatky (doplňt příklady):	Nevyhovuje zcela.

B. Kvalita bakalářské práce:

Legenda: ztučněné písmeno vyjadřuje hodnocení posuzovatelem.

A = kvalitní zpracování, B = dílčí nedostatky, C = závažnější nedostatky, N = nevyhovuje

Teoretická úroveň, resp.část

Úroveň odbornosti textu včetně používání odborné terminologie a dovednosti vymezit problém k řešení	A	B	C	N
Logická struktura výkladu	A	B	C	N
Argumentace soudů je obsažena a je funkční	A	B	C	N

Funkční provázanost teoretické a praktické části	A	B	C	N
Odborná literatura: množství a kvalita zdrojů včetně zahraničních, aktuálnost.	A	B	C	N
Autorský přínos	A	B	C	N

Empirická úroveň, resp. část

Vymezení úkolů (cílů)	A	B	C	N
Charakteristika výzkumného šetření (metodologický základ) a/nebo zdůvodnění empirických postupů	A	B	C	N
Dokumentace výzkumu (čas, místo, postup) nebo praktických činností	A	B	C	N
Interpretační nebo reflektivní úroveň empirických údajů	A	B	C	N
Autorský přínos	A	B	C	N

C. Slovní hodnocení a sdělení autorovi/ autorce BP:

Vyjádření k celku BP a jejímu přínosu:

Autorka se ve své bakalářské práci věnovala problematice vzdělávání dětí-cizinců, resp. dětí s odlišným mateřským jazykem (dále OMJ) v mateřské škole. Bakalářská práce je dělena na teoretickou a praktickou část. V teoretické části se autorka nejdříve zaměřuje na vymezení pojmů etnikum (etnicita), kultura, národ (národnost, národnostní menšina) a rasa (rasismus). Dále uvádí statistické údaje k počtu cizinců a dětí-cizinců a vybrané legislativní dokumenty tematizující vzdělávání dětí-cizinců a zvláštní opatření napomáhající jejich začlenění do předškolních zařízení. V závěru teoretické části uvádí stručnou informaci o jedné organizaci (META o.p.s.) zabývající se podporou dětí s OMJ a pedagogů. V praktické části autorka prezentuje výsledky pozorování pedagogického procesu a zvláště 4 dětí s OMJ v jedné konkrétní MŠ na Praze 5. Dále uvádí stručnou informaci o strategiích pedagogů ve vybrané MŠ, kterými se snaží napomoci začlenění dětí s OMJ do kolektivu dětí a rozvoji komunikační kompetence (zvláště osvojení základů českého jazyka jako druhého jazyka). Kapitola vychází nejen z pozorování, ale také z informací uvedených v metodice pro MŠ organizace META. V závěru shrnuje zjištěné informace z rozhovoru s ředitelkou vybrané MŠ. V rozhovoru se zaměřila na kompetence a dosažené vzdělání ředitelky a pedagogů MŠ v oblasti práce s dětmi s OMJ.

Zpracování BP umožnilo autorce vyhledat a systematizovat základní informace spojené s podmínkami vzdělávání dětí s OMJ v mateřských školách. V rámci zpracování šetření v MŠ mohla pozorovat a hodnotit práci pedagogů v MŠ, která má již rozsáhlejší zkušenost s podporou dětí s OMJ a zaměřit se na vývoj jazykové a komunikační kompetence dětí s OMJ i specifické obtíže, které tyto děti mají při vstupu do vzdělávacího systému v ČR. Je vhodné ocenit, že si autorka si vybrala téma, které je velmi aktuální a ke kterému neexistuje příliš rozsáhlá teoretická a metodická literatura. Při zpracování však zůstala na povrchu a nezabývala se některými významnými dokumenty, které by jí umožnily hlubší vhled do tématu.

Vyjádření k dílčím nebo specifickým záležitostem BP:

Bakalářská práce je jasně strukturovaná a přehledně zpracovaná. Vážným nedostatkem je nedodržení minimálního stránkového limitu (rozsah BP je 35 stran textu), což se odrazilo i v obsahovém zpracování. Zpracování teoretické části je povrchní, chybí některé významné

dokumenty, které se zabývají integrací dětí s OMJ v ČR a v předškolním vzdělávání. Provázání kapitoly 2 věnované vymezení termínů není plně funkční vzhledem k zaměření výzkumného šetření a empirické části BP. Naopak chybí vymezení používaných termínů dítě–cizinec, dítě s OMJ a dítě s odlišným rodným jazykem. Tyto termíny jsou používány synonymně, přestože jejich význam se plně nepřekrývá. Některé interpretace dat nejsou přesné (např. s. 12, 13, 15, 19). V BP se objevují tvrzení či zobecnění na celou populaci dětí s OMJ, která nejsou podložena daty či odkazem na zdroj informací (s. 12, 15) pro dané tvrzení.

Cíl praktické části i hypotézy jsou formulovány značně široce. Pro jejich naplnění a ověření (či popření) by bylo potřeba provést šetření na větším počtu MŠ, pedagogů a dětí s OMJ. Volba nestrukturovaného pozorování se nejeví jako plně funkční. Autorka se v pozorování zaměřila na adaptaci dětí a jejich socializaci do dětské skupiny. Vymezení určitých kategorií pro pozorování by napomohlo systematictějšímu přístupu v průběhu šetření i samotné prezentaci zjištěných dat. Kapitola 6.8 nepřináší náměty, které učitelé využívají k výuce multikulturní výchovy, jak je uvedeno v anotaci BP. Za problematické je možné považovat diagnostický nástroj zvolený k zjišťování jazykové úrovně dětí v českém jazyce (čtení příběhu a následné dotazy – příběh obsahuje obtížnou slovní zásobu, nevychází z reálné situace atd.), při diagnostice dětí s OMJ jsou využívány jiné postupy.

Bakalářská práce se zabývá tématem, které se postupně stává velmi aktuální ve stále více regionech ČR. Získat spolehlivé informační zdroje není v tomto případě zcela jednoduché a vyžaduje to nejen práci s tištěnými, ale také s elektronickými zdroji a informace od pracovníků státních orgánů a organizací, kteří poskytují metodickou podporu mateřským školám v praxi. Autorka připravila v BP rámcový vzhled do problematiky, který však otevírá prostor ještě pro hlubší zpracování.

Náměty k diskusi při obhajobě BP:

- 1) Navrhněte, jak by měl být formulován cíl pro výzkumné šetření v empirické části a jak byste upravila metodologii výzkumu, abyste získala kvalitnější data?
- 2) Navrhněte, jak by bylo možné diagnostikovat jazykovou úroveň dítěte s OMJ v předškolním věku v českém jazyce.
- 3) Navrhněte, jaké kategorie či aspekty byste si mohla vytyčit pro realizaci pozorování, abyste strukturovaněji zjišťovala, jak se děti adaptují a socializují v prostředí MŠ.
- 4) Považujete za správné, když učitelka nutila chlapce k činnosti (s. 30) či jeho pozornost a motivaci k činnosti získávala cestou napomínání (s. 33)? Považujete za správné, když dívky z Číny mezi sebou komunikují svým mateřským jazykem v prostředí MŠ?
- 5) Vysvětlíte význam a rozdíl mezi termíny užitými v BP: dítě-cizinec, dítě s OMJ a dítě s odlišným rodným jazykem.

Doporučuji k obhajobě: ANO

Návrh hodnocení:

Výborně	velmi dobře	dobře	nevyhovuje
---------	-------------	-------	------------

Podpis: